

Jak se vyznat ve svých předcích

MARTIN PJENTAK

Co dostala vaše babička na vysvědčení, jak se jmenovala porodní bába vašeho pradědečka a koho měl za kmotry? I to se dá zjistit při pátrání v archívech po rodinných předcích. Jak na to, lidem radí Petra Nevelošová, která už druhým rokem vede v Muzeu Těšínska genealogickou poradnu. Když se loni kvůli protipandemickým opatřením muzea zavřela, přesunula se poradna online a tehdy ji začali sledovat lidé z celé republiky i ze zahraničí. „Měla jsem tehdy sledující i ze Slovenska, Polska nebo Holandska,“ uvedla Petra Nevelošová.

Jak se vlastně zrodila myšlenka založit při muzeu genealogickou poradnu?

Tím, že jsem vystudovaný historik – archeolog, tak se genealogii věnuji od vysoké školy. A když jsem nastoupila do archeoparku v Chotěbuzi, začala jsem dělat na toto téma různé přednášky a kurzy, až jsem si řekla, že by bylo fajn to lidem zpřístupnit pravidelně. Když chtějí začít, tak jim poradit, co dělat, nebo jim pomoci přečíst nějaký text, se kterým si nevědí rady.

Co vás osobně ke genealogii přitáhlo?

Studium na vysoké škole. Když jsme v prváku dostali za úkol přečíst text z matriky, tak jsem myslela, že z té školy vyletím rychlostí blesku, protože jsem nebyla schopna přečíst vůbec nic. Tak jsme si našly s kamarádkou kurz čtení starých písem, který dělala Blanka Lednická v Havlíčkově Brodě, a nakonec jsme

tomu obě propadly. Začala jsem rodokmenem vlastní rodiny, ale ten ještě nemám celý hotový.

Jak to?

Tam je problém, že část rodiny je z Polska, kde matriky leží stále na farách a záleží na jednotlivém faráři, zda vám ji poskytne, nebo ne. U nás je to úplně jiné, všechno je zdigitalizované, uložené v archívech, takže člověku si stačí sednout k počítači a všechno dohledat. A navíc ještě jedna rodinná větev pochází z Maďarska, tam jsem se k tomu neodhodlala kvůli jazykové bariéře.

Česká republika je na tom v tomto ohledu tedy velmi dobře?

Ano, v tomto ohledu jsme na velmi vysoké úrovni. Pokračování na straně 20

INZERCE

DEN OBCE
MORKOV
Sobota 9. 7. 2022

areál vyletiště

14:00 - Zahájení

14:30 - Šlapeto

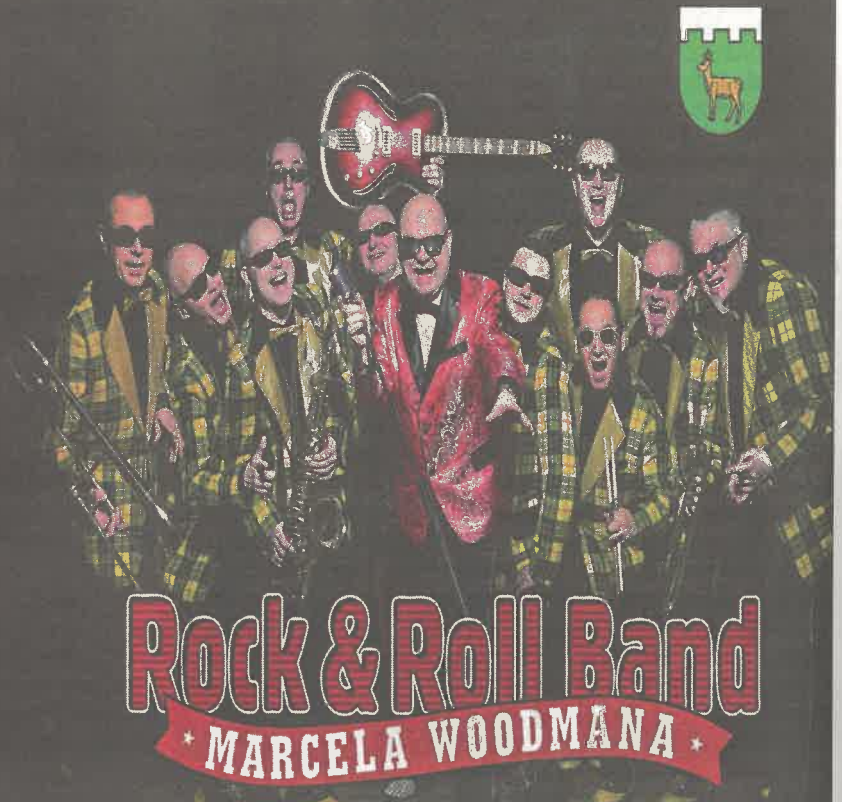
16:00 - Miša Růžičková

mididiskotéka pro děti

17:00 - Folk Team

19:30 - Marcel Woodman

21:00 - Petr Janča

Občerstvení po celý den • Skákací hrad • Malování na obličeji • Ohňostroj • Kolo štěstí • Piskohrani • Kolotoč

TAJEMSTVÍ GENEALOGIE PORADNU PETRY NEVELŔŠOVÉ SLEDOVALI PŘI PANDEMII LIDÉ Z CELÉ ZEMĚ. FOTO: ALEXANDR SATINSKÝ, MAFRA

INZERCE

VE FRÝDLANTU NAD OSTRAVICÍ SE NUDIT ROZHODNĚ NEBUDETE – VYROSTLO TAM NOVÉ MULTIFUNČNÍ HŘIŠTĚ A LESNÍ STEZKA VYHLÍDKA

Město Frýdlant nad Ostravicí si většina spojí s Beskydami a turistikou. Ne nadarmo se mu říká Brána Beskyd. Ale jen o horách to není. Nově mají občané i turisté k dispozici multifunkční hřiště s názvem Brána Beskyd a příjemnou Lesní stezku Vyhlídku, kterou najdete cestou na Ondřejník.

Pojďme si oba nedávno dokončené projekty představit.

Brána Beskyd vyrostla na volné ploše v centru města, která vznikla po původní budově továrny. Prostor byl mnoho let prázdný, neboť původní plán vybudovat zde bytové domy se nepodařilo zrealizovat. Nyní, po dvou letech stavebních pra-

ci má prostor smysluplné využití. Vznikl zde zcela nový polyfunkční objekt s příjemnou kavárnou, potřebným zázemím a s nebytovými prostory

v prvním patře. Zbytek tvoří venkovní areál s širokým spektrem využití, např. amfiteátr k pořádání kulturních akcí, vodní plocha, parkourové hřiště, fitness a herní prvky, jako je skluzavka (z akátového dřeva), síť, lezecká stěna, šplhací polokoule, tunely, trampolíny, balanční most. Nechybí travnatá plocha na piknik a odpočinek a samozřejmě lavičky. Areál je celoročně volně přístupný, protože součástí venkovní plochy je také kopec nazvaný Lysá hora, který se bude moci v zimních měsících využívat na sánkování. Půjďte-li kolem, zajděte si na kávičku, dobrý domácí zákusek a nechte své děti hrát na hřišti nebo si jen tak odpočiňte u příjemné vodní fontány.

Lesní stezku Vyhlídku najdete na cestě po modré turistické značce směrem na horu Ondřejník. Jedná se o venkovní areál, který je umístěn v původním lesíku na ulici Ondřejnická. Plocha, která neměla jiný význam, než zarostlý prostor mezi dvěma ulicemi, se najednou stala centrem dění nejen dětí. Vznikl zde zajímavý procházkový okruh cca 1 km dlouhý s mnoha zábavnými stanovišti, který

je možné projet pohodlně také kočárkem. Protože je umístěn v původním lesíku, jeho význam je především hrou a zábavnou formou informovat o přírodě kolem. Všechny herní i edukativní prvky

jsou z akátového dřeva a najdete zde například úžasná vyvýšená vyhlídková hnízda na stromech, houpací síť s informační cedulí o typech mraků, které můžete pohledem na nebe sledovat, kruhový amfiteátr s pařezy, naučné chodníky, zábavné pexeso a ani zde nechybí workoutové hřiště, krytá posezení a lavičky kolem trasy.

Že Lesní stezka Vyhlídka není jen tak obyčejná se už ví, protože vyhrála 2. místo v kategorii nejlepší dřevěné malé stavby roku 2022.

Navštívit Frýdlant nad Ostravicí určitě stojí za to. www.frydlantno.cz

Pokračování ze strany 18

Jednak archivy velké množství věci digitalizují samy, jednak u nás digitalizují mormoni, což je Církev Ježíše Krista posledních dnů, která sem vyslala dobrovolníky, kteří se tím zabývají, protože jedním z hlavních poslání této církve je shromažďovat rodinné informace. Třeba Zemský archiv v Opavě, pod který spadá i náš region, toho zdigitalizoval opravdu hodně. Různé kroniky, pozemkové knihy, teď dělá i vysvědčení.

Takže vy někomu najdete babičku a k tomu ještě získáte její vysvědčení, z čehož jsou lidé úplně paf. Je to něco úplně jiného než ten suchý záznam v matrice, který vám toho o tom člověku moc neřekne. Tam zjistíte třeba, že to byl domkář, nebo byl sedlák a měl grunt, ale moc navíc už ne. U nás už díky digitalizaci člověk do archivu prakticky vůbec nemusí, stačí sednout k počítači. Nevýhodou je, že občas vás to vtáhne tak, že najednou zjistíte, že jsou už tři ráno, a vy musíte druhý den vstávat do práce.

Jak daleko jste se třeba dostala při bádání o vaší rodině?

Nejdále jsem u rodiny z Čech v roce 1710, což je asi strop, kam se dá při pátrá-

ní po předcích dostat. Matriky jsou sice vedeny už od bitvy na Bílé hoře, ale ty stabilní základy jsou od roku 1710.

Takže od té doby se dají všechny údaje dobře dohledat bez větších mezer?

Nějaké výpadky se sem tam najdou, ale opravdu ojediněle. Protože matriky se vedly ve dvou provedeních, jedno bylo

**„TAKŽE VY NĚKOMU
NAJDETE BABIČKU
A K TOMU JEŠTĚ ZÍSKÁTE
JEJÍ VYSVĚDČENÍ, Z ČEHOŽ
JSOU LIDI ÚPLNĚ PAF.“**

na faře, druhé bylo uloženo někde jinde, takže když se stalo, že třeba fara vyhořela, tak se to dalo nahradit opisem. Výpadky se týkají jen pár procent toho, co se dá dohledat.

Našla jste třeba u pátrání po vašich předcích nějaké zajímavosti?

Naše rodina z Čech byla, dá se říct, nudná, seděli si na svém gruntě a nic

moc extra se s nimi nedělo. Ze slezské strany tady mám jednoho popraveného během životické tragédie, byl to bratr pradědečka. Ale co jsem dělala pro jiné, tak tam byli třeba lidé popravení gestapem nebo komunisty. Takové věci se občas najdou a pak je složitě to těm lidem říct. Třeba u rodiny, u nichž jednoho z předků popravili po válce, věděli, že přišli o dům, ale netušili proč.

Potom se odstěhovali do Holandska a tam už zůstali. Když se pak začali pít, proč přišli o majetek, zjistila jsem, že jejich rodina kolabovala s nacisty, takže za to byl jejich předek po válce popraven a byl mu zabaven majetek. A je těžké to těm lidem sdělit, protože to není hezká historie.

Co lidi do poradny přivádí?

První polovina jsou lidé, kteří začínají, vůbec nevědí, jak na to. Přijdou, nemají s sebou ani ty základní materiály, takže jim řeknu, co mají v šuplíkách najít, a ať si nejprve zajdou na matriku, aby se překonala lhůta živých matrik, aby se pak dostali i k těm archivům. Další část je potom, když se dostanou hlouběji do historie, tak nejsou schopni přečíst to písmo.

INZERCE

Navštivte šlechtické sídlo jako z románu Jane Austenové
Projděte se místy, kudy kráčeli i mocní císařové
Zažijte romantiku a napětí při zámeckých akcích
Vydejte se s námi na výlet do minulosti v kočáru

PRO LETOŠNÍ LÉTO NABÍZÍME:

9. 7. A 13. 8. SPECIÁLNÍ PROHLÍDKY /IV. TRASA/
ZÁMKU A KOSTELA

16. 7. LÉTO NA ZÁMKU - TŘI MUŠKETÝŘI

27. 8. HRADOZÁMECKÁ NOC

10. A 11. 9. DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ

Zámek Frýštát v Karvině zve

ZÁMEK NAJDETE
PŘÍMO V CENTRU MĚSTA
OTEVŘENO MÁME
OD ÚTERÝ DO NEDĚLE
10:00-17:00 h

Karviná

www.zamek-frystat.cz, 596 387 340

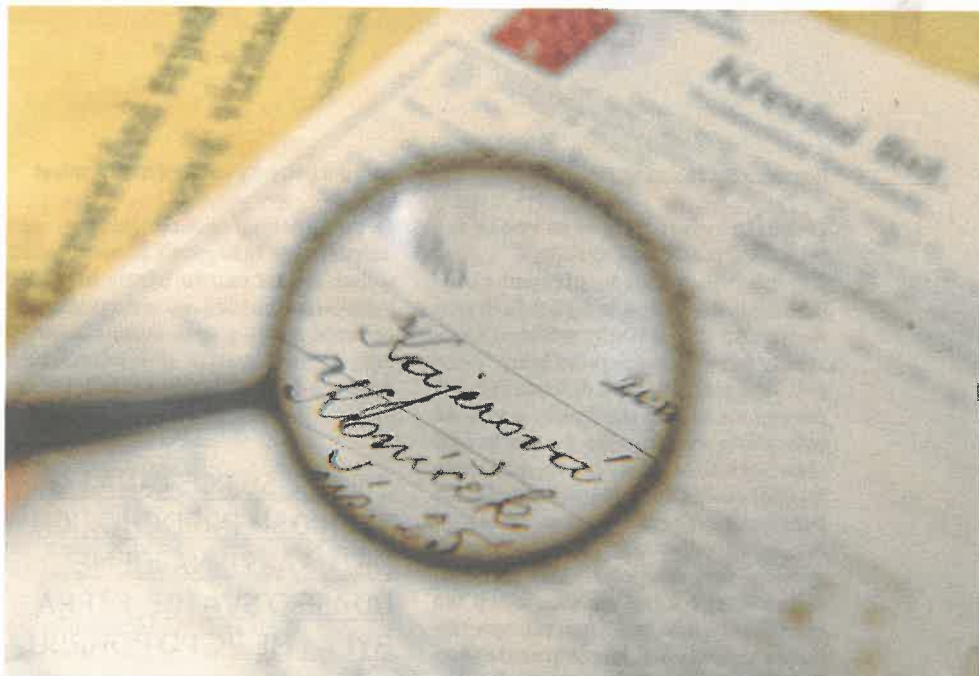
Protože starší matriky nejsou psány latinou, ale kurentem, což je německá novogotická kurzíva, která se postupem doby pro běžného člověka stává něčím, co není schopen vyluštit, zvláště když třeba pan farář navíc škrábal nebo něco podobného.

A největší problém?

Tady na Těšínsku je to Polsko, to je zakletá část, přes kterou se nelze dostat. Přitom jsme oblast, kde devadesát procent rodin při pátrání po rodokmenu jednou do toho Polska dojde. Matriky tam ale jsou stále na farách a člověk neustále naráží na nepřístupnost farářů, kterým se moc nelíbí, že by nám je měli ukazovat.

A druhým velkým problémem je písmo, přes to se spousta lidí nedostane. Navíc od druhé poloviny 19. století se začíná písmo zhoršovat, už není psané tak úhledně jako dříve, kromě toho to bývá psané často německy a to lidé nevědí, co s tím. Nedejbože, když se dostanou třeba k roku 1720 a objeví se latina. Lidé musí mít aspoň základ toho jazyka, i já třeba musím občas používat slovník.

Vy jste zmiňovala, že je nejprve třeba

MINULOST PÁTRÁNÍ VE STARÝCH DOKUMENTECH JE VELMI POPULÁRNÍ. FOTO: PETR TOPIČ

překonat „živé období“ matrik. Co to znamená?

Rozlišují se dva druhy matrik. Jedny jsou mrtvé, které leží v archivech, a pak jsou živé, které leží na matrikách, ta lhůta je sto let. Takže kdybych si teď řekla, že si začnu dělat rodokmen, tak pro zápisy své babičky musím ještě na matriku. A aby

vám matrikářka ten zápis vydala, musíte dokázat, že je to váš přímý předek. Protože je to pořád živý materiál, ten člověk může stále žít, takže to nedá jen tak někomu. Člověk si proto musí přinést svůj rodný list, případně rodný list některého z rodičů, aby dokázal, že je to jeho babička. Pokračování na straně 22

INZERCE

LÉTO

V KOMENSKÉHO SADECH

Ranní probuzení pro celou rodinu / cvičení

Každé pondělí 4. 7.–22. 8.
od 9 hodin – u Vodního světa

Zábavné pořady pro děti (i rodiče)

Každé úterý a čtvrtek
5. 7.–23. 8. od 16 hodin

Nedělní promenádní koncerty

10. 7., 31. 7., 14. 8., 4. 9., 18. 9.
od 15 hodin

První republika s vůní kávy

23. 7. od 14 hodin

ÓČKO Tour De Park

18. 8. od 16 hodin – oblast
ulice U Parku (psí loučka)

Řezbářské sympozium

26.–27. 8. od 9 hodin

Kinematograf bratří Čadíků

21.–24. 8. od 20 hodin – Jiráskovo
náměstí

centrum
kultury a vzdělávání
Moravská Ostrava, příspěvková organizace
www.ckv-ostava.cz

OSTRAVA!!!
MORAVSKÁ OSTRAVA
A PŘÍVOZ

Pokračování ze strany 21

Zmínila jste vysvědčení, co dalšího se dá při hledání rodokmenu zjistit?

Z matriky zjistíte jméno, příjmení, povolání, bydliště, jméno rodičů, bývají tam napsaní kmoťři, u svatby svědci, u narození to bývá jméno porodní báby. Objevují se zápisy, že třeba dítě zemřelo při porodu, nebo jsou tam vpisky o tom, že měl někdo svatbu nebo že mu zemřel otec. U svatby se dozvíte i to, že ji třeba schválil otec. Když jste byli nezletilí, tak jste se mohli také vzít, ale musel to schválit někdo z rodiny. Nejsložitější jsou zápisy úmrtí, tam se mnoho informací nedozvíme, kromě toho, v kolika letech ten člověk umřel a na co. Přitom věk zemřelého často není číslo, kterému se dá věřit. Protože věk zesnulého určovaly děti a ty často s jistotou nevěděly, kolik měli rodiče nebo prarodiče let. Klidně se tak najdou chyby o deset let. Dokonce se stalo, že jsem v matrice našla případ dítěte, které zemřelo ve čtyřech měsících, matka ale uvedla půl roku. I v tak krátkém časovém úseku se byli schopni sekout o dva měsíce.

Říkáte, že u narození bývalo i jméno

porodní báby. Ty začaly z matrik mizet kdy?

To úplně přesně nesleduji, ale na vesnicích to určitě bylo ještě v první půlce 20. století. Ze začátku to bývaly například bylinkářky, později už ale musely mít odborné zkoušky a osvědčení. Zároveň měly i právo pokřtít dítě ještě v lůně matky, kdyby náhodou umřelo během

„MUSEL SE POSTARAT O TĚCH OSM PŘEDCHOZÍCH DĚTÍ, TAKŽE NAJDEME ÚDAJE O SVATBĚ, KTERÁ BYLA I MĚSÍC PO POHŘBU.“

porodu, aby nebylo nepokřtěné. To by pak pro rodinu byl velký problém, protože by ho nesměli nepokřtěné pohřbít na hřbitově, ale až za hřbitovní zdí. Takže když bába viděla, že to může být komplikovaný porod, tak dítě předem pokřtíla.

Hodně se zmiňuje, že lidský věk se prodlužuje. Je to údaj, který můžete čtením matrik potvrdit?

Nedá se říct, že lidský život byl kratší. Třeba v matrikách z devatenáctého století běžně člověk narazí na osmdesátileté či devadesátileté. Na průměrné délce života se ale výrazně podepisovala velká úmrtnost dětí nebo epidemie. Matce se třeba běžně narodilo třináct dětí, ale dospělosti se jich dožilo třeba jen pět. Tím ten průměrný věk hodně klesá. Často také umíraly matky při porodech. Žena měla za sebou třeba osm porodů a při devátém zemřela i s nově narozeným dítětem. Tam je zajímavé, že otec si většinou rychle našel novou ženu. Nedržel smutek, ale musel se postarat o těch osm předchozích dětí, takže klidně najdeme údaje o svatbě, která byla i měsíc po pohřbu. Ten muž prostě nemohl zůstat na statek a osm dětí sám. Tohle bylo docela časté.

Máte s genealogickou poradnou další plány?

Zatím asi bude fungovat tak jako doteď. Schází se každou poslední středu v měsíci v historické budově Muzea Těšínska, doufám, že už se nebudeme muset opět dostávat do online prostředí, i když lidé z větší vzdálenosti by to určitě uvítali.

INZERCE

**ÚČINNÉ A BEZPEČNÉ
PŘÍRODNÍ REPELENTY
A OPALOVACÍ
KRÉMY**

JSTE PŘIPRAVENI
NA LETNÍ
SEZÓNU?

ALPIK.cz
bio & eko e-shop

Nakupujte on-line
www.alplik.cz

Zavolejte nám
774 775 777

Kamenná prodejna otevřena
30. dubna 3128/2b, Ostrava

ETCON Energo

**FOTOVOLTAICKÁ
ELEKTRÁRNA**

INSTALUJEME DO 3 MĚSÍCŮ

WWW.ETCON.CZ